

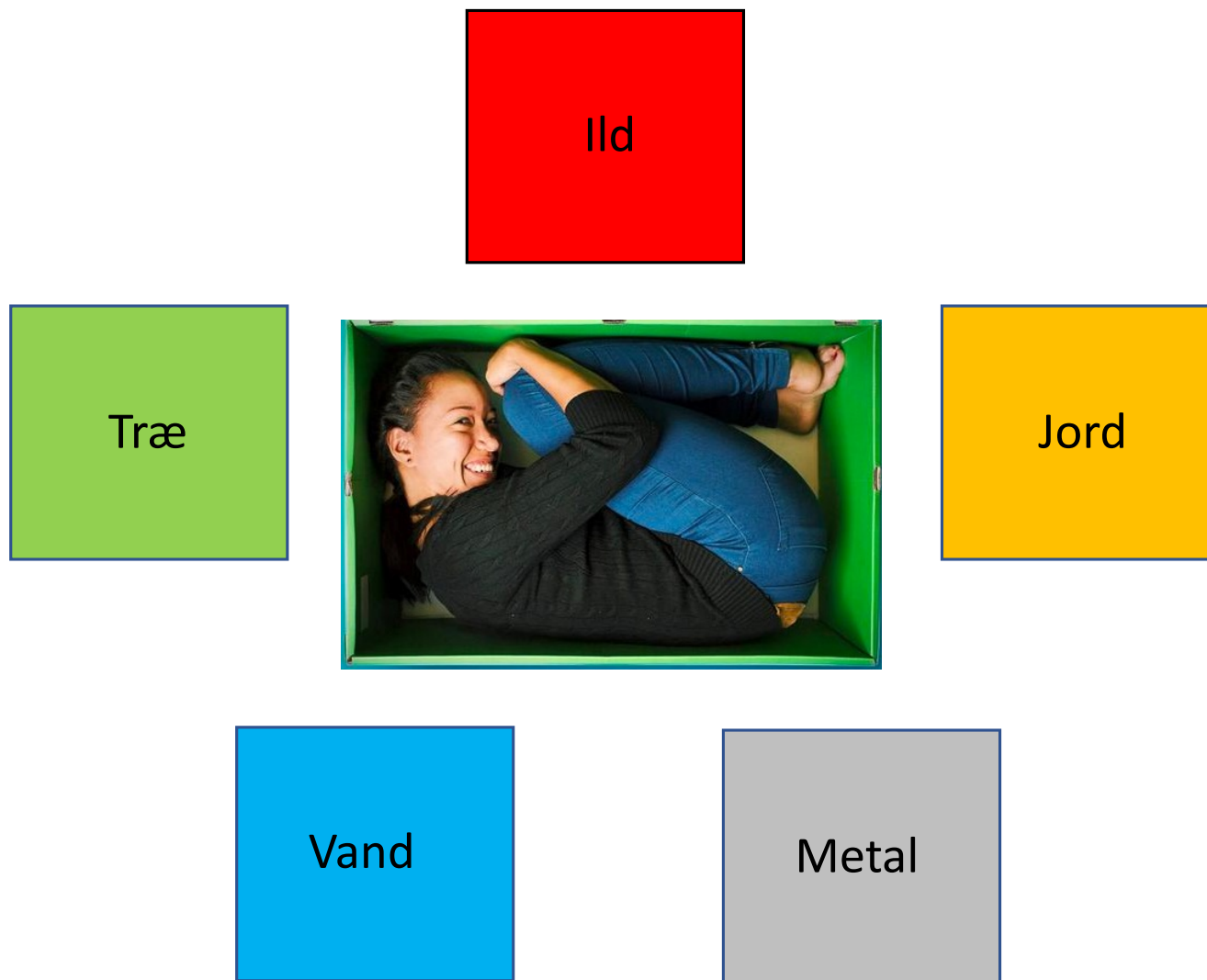
Wu xing diagnose og behandling

KØBENHAVN & AARHUS
AKUPUNKTURSKOLE

KLINISK OVERBLIK Fase - Organer	Træ Lever / Galdeblære	Ild Hjerte / Tyndtarm. P/Sj	Jord Milt / Mave	Metal Lunge / Tyktarm	Vand Nyre / Blære
Kropsvæv	Muskler og seners funktion	Blod/Xue, blodkar. (Hjernefunktion)	Blødt væv, fedt, lymfe	Hud og kropshår	Knogler, led, tænder, marv, hovedhår, indre kønsorganer
Sanseorgan	Øjne	Tunge	Mund, læber	Næse, hud	Ører
Sans	Syn	Tale	Smag	Lugt, føle	Hørelse
Farve	Grøn	Rød	Gul	Hvid	Blå, sort
Kropsdel	Negle	Ansigt	Læber	Hud	Under øjne
Kropsvæsker	Tårer	Sved	Spyt, lymfe	Slim	Urin
Smag	Sur	Bitter	Sød	Krydret	Salt
Kropslugt	Harsk-syrlig	Brændt	Sødlig	Kvalm	Rådden
Tilstand	Flygtig	Mental	Tung	Oppustet	Stilstand
(*) Aktivitet	Brug af øjne	Gå	Sidde	Ligge	Stå
(*) Klima	Vind	Hede	Fugt	Tørke	Kulde
(*) Årstid	Forår	Sommer	Sensommer	Efterår	Vinter
Væremåde / Mental tilstand	Emotionelt afbalanceret Skelner: Relevant og irrelevant Fantasi og virkelighed God til at planlægge GB: Beslutningsevne	God til at danne relationer Åbner sig efter situationen God til at håndtere grænser Giver og modtager kærlighed Glæder sig over livet	Empatisk Omsorgsfuld Serviceminded Fokuseret Koncentreret Stærk indlæringsevne Stabilitet	Skille væsentligt fra uvæsentligt Evne at give slip Være sig selv i nuet	Viljestærk Motiveret Udholdende Resultatsøgende Målrettet
Afvigende væremåde	Vrede & Aggressivitet Arrogance Irritabilitet Misundelse GB: Ubeslutsom, Genert, Kan ikke ”tage sig sammen”	Sårbarhed Håndterer ikke nærhed Stresset Mange bolde i luften Taler uafbrudt eller slet ikke Lytter ikke	Bekymret Spekulerende Deprimeret Omklamrende Problemer med omsorg	Sorgfuld Negativ Alt var bedre engang Bærer nag Giver ikke slip Let til gråd	Problemer med angst og frygt; for lidt, for meget Fobier Passivitet Viljeløs
Basale behov	Grænser, struktur i livet for at kunne udvikle sig	Kærlighed, varme og glæde	Hjælp, støtte, omsorg og næring	Anerkendelse og opmærksomhed	Sikkerhed, stabilitet og tryghed

Overordnede formål med 5-element diagnosen er IKKE at sætte patienten i ét element eller en kasse

Overordnede formål med 5-element diagnosen
er hjælpe patienten til
at opleve og udnytte sit fulde potentiale

Formål med 5-element diagnosen

Diagnosens formål er at kunne differentiere mønstre og definere det aktuelle behandlingskrævende billede ud fra:

1. De fem substanser (jing, xue, jin-ye, qi og shen)
2. Meridianer
- 3. Tilstanden i de fem elementer**
- 4. Patientens Konstitutionelle Faktor (KF)**
5. De seks stadier (ydre – indre / akutte – kroniske)
6. Zang/fu ubalancer

Mønstre

De fleste patienter fremviser komplekse mønstre, og vi må som akupunktører tage stilling til hver af ovenstående for at danne os et overblik over **ben og biao** og de 8 principper. Fokus i denne præsentation bliver på de 5 elementer.

Formål med at diagnosticere 5-element KF

1. Diagnosticere patientens primære element konstitution (KF)

- 1) Årsagen til de primære ubalancemønstre i eget og andre elementer
- 2) Patogene faktor hvorfra ubalancer kan opstå

2. Bedømme om andre elementer er i ubalance og skal behandles

3. Andre blokeringer der kræver behandling

- 1) Aggressiv qi: zheng qi angribes af xie qi (klima) i ke cyklus
  - Indre patogener: stress og følelser skaber stagnation og udvikler varme (inflammation)
  - Ydre patogener: når xie qi trænger dybere på yin niveau og stagnerer, udvikles ild og toksisk varme
- 2) Besættelse. Gui (spøgelser), dæmoner. Indre og ydre klimaer. Årsager:
  - Svag jing og shen
  - Chok, trauma, ulykker
  - Misbrug af alkohol og stoffer
  - Okkulte interesser og et åbent skrøbeligt sind
  - Åbne sig til andre uden 'beskyttelse'
  - Angreb af ekstreme ydre klimaer

4. Bedømme niveauet for på hvilket niveau der skal behandles

1. Krop (jing), psyke (qi), sjæl (shen)

Mød patienten i deres 5-element ubalance

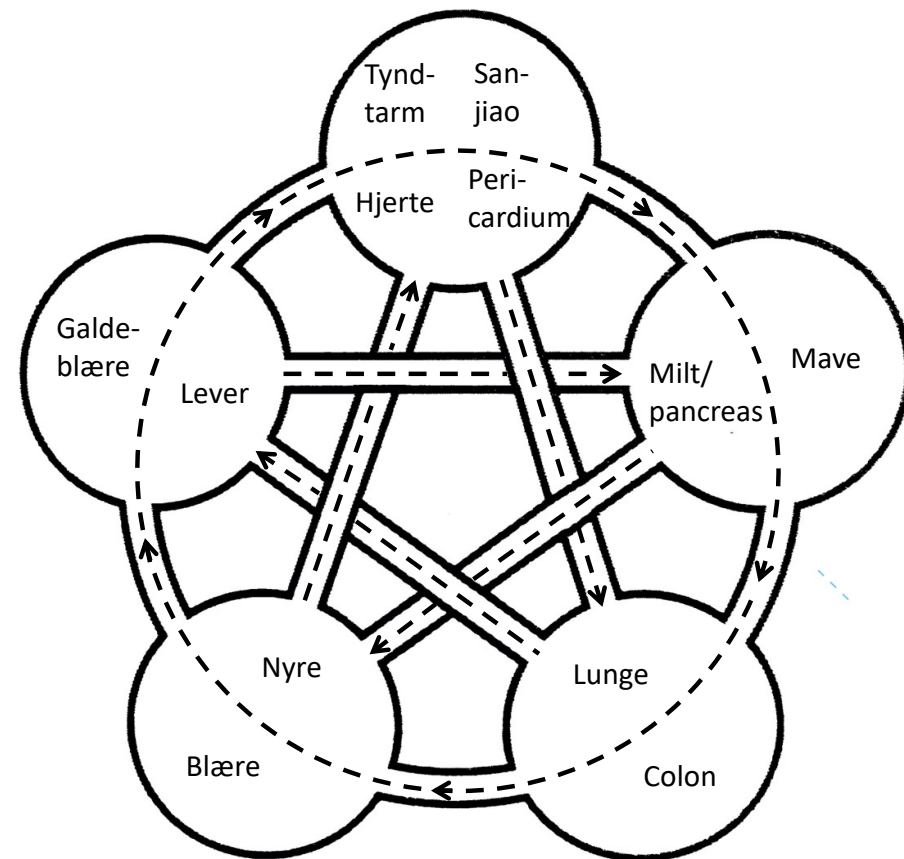
Møde patienten der hvor patienten er, for at kunne begynde en ændring / transformation

Lyt / observer efter følgende:

1. Træ: overskud – underskud
2. Ild: overskud – underskud
3. Jord: overskud – underskud
4. Metal: overskud – underskud
5. Vand: overskud – underskud

Brug dine spørgsmål og kommentarer til at regulere deres ubalance:

- Overskud i ke cyklus
- Underskud i sheng cyklus

5-element diagnoseprocessen

- Mødet og kontakten med patienten
- At spørge: journaloptagelse
- At lytte til stemmen
- At palpere:
  - Puls
  - Abdomen
  - Meridianer
  - Mu punkter
  - De 3 jiao
- At lugte de 5 elementers lugte
- At se:
  - Farverne i ansigtet
  - De 5 elementer i ansigtet
  - Organernes placering i ansigtet
  - Tungediagnose

At lytte til stemmen

Element	Stemme	Beskrivelse
Træ	Råbende eller er ude af stand til at råbe	Ikke nødvendigvis råb. Kan være trykket på en stavelse i ordet der forstærkes. Kraftløs stemme som hvis man er usikker
Ild	Grinende eller mangel på grin	Opadgående stemme, som lige inden man griner eller bliver kildet. Eller en stemme uden gnist. Kan minde om Vand stemmen, men denne er dybere
Jord	Syngende	Som en mor beroliger sit barn eller en rytter der beroliger hesten. Stemmen har frekvens og variation
Metal	Grædende, klagende	Som lige inden man græder. Ryster. Stemmen daler i slutningen af en sætning
Vand	Stønner	Mangel på gnist og variation. Som hvis man er bange for noget, og truslen er tilstede i rummet

At lugte de 5 elementers lugte

Element	Lugt	Beskrivelse
Træ	Harsk-syrlig	Som harsk smør eller bunker af klippet græs Prikker i næsen og virker samtidig muggen
Ild	Brændt	Som tøj ud af tumbleren, strygejern eller brændt ristet brød
Jord	'Duftende'	Tung, klæg, alt for sød. En lugt der hænger ved i næsen
Metal	Kvalm/rådden	Gammelt kød, skraldespand, skraldebil hvor mange lugte blandes. Prikkende fornemmelse der tager 'fat' i næsen
Vand	Forrådelse	Pissoir, klorin, gammel vin, hankatte pis. En skarp lugt

De 60 klassiske punkter

De 60 elementpunkter

Træ – Ild – Jord – Metal – Vand

svarer til de 60 punkter i vandløbsteorien

Jing-Well – Ying-Spring – Shu-Stream – Jing-River – He-Sea

Yin	Træ pkt. (Jing-Well.)	Ild pkt. (Ying-Spring)	Jord pkt. (Shu-Stream)	Metal pkt. (Jing-River)	Vand pkt. (He-Sea)
Lunge	11	10	9	8	5
Milt/Pancreas	1	2	3	5	9
Hjerte	9	8	7	4	3
Nyre	1	2	3	7	10
Pericardium	9	8	7	5	3
Lever	1	2	3	4	8
Yang	Metal pkt. (Jing-Well)	Vand pkt. (Ying-Spring)	Træ pkt. (Shu-Stream)	Ild pkt. (Jing-River)	Jord pkt. (He-Sea)
Colon	1	2	3	5	11
Mave	45	44	43	41	36
Tyndtarm	1	2	3	5	8
Blære	67	66	65	60	40
San Jiao	1	2	3	6	10
Galdeblære	44	43	41	38	34

Elementpunkternes funktioner

1. Kan sedere et organ eller element

I sheng cyklus kan et organ sederes ved at bruge det elementpunkt der svarer til det efterfølgende element. Sederende punkter er f.eks. Le-2 (Ild i Træ), M-45 (Metal i Jord) Der benyttes sederende nåleteknik.

2. Kan tonisere et organ eller element

I sheng cyklus kan et organ toniseres ved at bruge det elementpunkt der svarer til det foregående element. Toniserende punkter er f.eks. N-7 (Metal i Vand), Bl-67 (Metal i Vand). Der benyttes styrkende nåleteknik.

3. Fremme eller hæmme / uddrive klimaer

Elementpunkter bruges til at fremme eller hæmme / uddrive elementets klima i et element.

F.eks. kan nyrens ildpunkt fremme ildens varmende kvaliteter ved en yang xu tilstand eller dræne ild ved en yang shi tilstand. Træpunkter kan fremme eller hæmme vindens bevægende kvalitet m.v.

4. Fremmer samarbejdet mellem elementer og organer

F.eks. vil Le-4 (Metal i Træ) og Lu-1 (Træ i Metal) fremme samarbejdet mellem Lever og Lunge og dermed styrke Lunge qi i Lever og Galdeblære og Leverens qi's frie bevægelse i Lungerne. F.eks. vil Co-11 (Jord i Metal) og M-45 (Metal i Jord) fremme samarbejdet mellem Tyktarmen og Maven og styrke hele yangming.

5. Fremmer et elements konstitution og dets kvaliteter og psyke og personlighed

F.eks. fremmer et Vandpunkt ro, viljestyrke og andre yin kvaliteter i de andre elementer (Vand er yin i yin). Ildpunkter fremmer udover varmen også lethed og kærlighed som f.eks. Mp-2 (Ild i Jord).

Se klinisk overblik

Eksempler på elementpunkters kvaliteter

H-4 (Åndens sti) *Metal i Ild*. Opløser bekymring, angst og for mange tanker. Metal punkt: åbner til lunge qi og opløser sorg, som påvirker hjertet: broken heart syndrom. Åbner til en dyb flod af frit flow i Hjerte, Pericardium og Lunger. Påvirker stemmen og evnen til at tale ærligt og flydende uden frygt.

H-8 (Mindre palads) – *Ild i Ild*. Beroliger og nærer yin Ild i højre side og yang ild i venstre side

N-2 (Brændende dal) *Ild i vand*. Nærer og løfter yin Vand (jin ye og xue) til Ild og afkøler hjertet og beroliger Shen.

N-7 (Tilbagevendende strøm) *Metal i Vand*. Hjælper til dyb vejrtrækning (aktiveres mens patienten trækker vejret dybt til Ren-6). Løfter Nyre qi og jin-ye til brystet. Jing River punkt: Sikrer en dyb og sikker vandstrøm og regulerer passager og sved.

Le-2 (Bevæger imellem) *Ild i træ*. Tillader lys og kærlighed at opløse følelsesmæssig stagnation af vrede, frygt for tristed og angst. Uddriver Varme og beroliger og lægger indre Vind til hvile.

ST-44 (Indre gårdsplads) *Vand i Jord*. Beroliger Shen. Køler ansigtet og uddriver Fugt-Varme.

GB-43 (Klemte bæk) *Vand i Træ*. Dræner Varme og styrker hovedet, ørerne og øjnene. Køler ansigtet og uddriver Fugt-Varme.

Ty-3 (Bageste kløft) *Træ i ild*. Uddriver Vind og Varme. Styrker sansernes åbninger. Beroliger sjælen.

De 60 klassiske punkter. Vandløbsteori

Jing-Well (brønd)

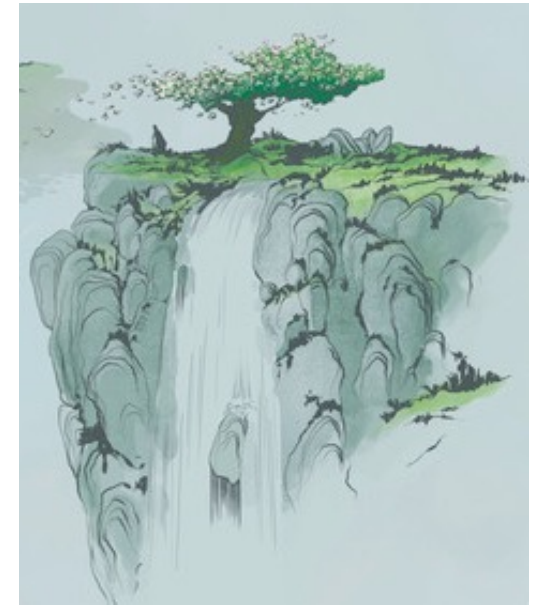
- Overfladisk qi. Yang tilstande
- Behandler akutte Shi tilstande
- Uddriver Hede, Xie Qi. Fx feber
- Effektive distalpunkter til modsatte ende af meridianen
- Påvirker mentale tilstande, følelser og Shen
- Opfyldthed i brystkassen og omkring solar plexus

Ying-Spring (bæk)

- Yang niveau
- Overfladisk og stærk energi
- Dræner varme
- Uddriver Ydre Xie Qi og kontrollerer Indre Xie Qi

Shu-Stream (å)

- Kraftigere strøm af energi. Shu = *Transport*
- Yin meridianer: Yuan Qi træder ind her og varmer Yang
- Yang meridianer: Her kan Xie Qi transporteres dybere i kroppen
- Behandler lidelser der kommer og går (Shaoyang)
- Smerte i leddene
- Tunghed

Læs side 442 – 449 i Grundprincipper

De 60 klassiske punkter. Vandløbsteori

Jing-River (flod)

- Jævn og dyb strøm af energi
- Behandler Lunge relaterede problemer som hoste og dyspnø samt stemmen
- Skiftende kulde og varmfølelse
- Problemer og smerter i sener i knogler

He-Sea (hav)

- Dybeste liggende punkter
- Regulerer Qi's retning og dræner Fugt
- Behandler dybest i kroppen på organ niveau (Zang/Fu organ)
- Kropsvæsker, Blod og hudlidelser relateret til varme

Læs side 442 – 449 i Grundprincipper